

Ingmar Bergman'ın Yedinci Mühür Filminde Kadın, Veba ve Zamansal Gerçeklik

Olgun KÜÇÜK | [0000-0002-9471-3540](https://orcid.org/0000-0002-9471-3540) | olgunkucuk61@gmail.com
Karabük Üniversitesi, Safranbolu Şefik Yılmaz Dizdar Meslek Yüksekokulu, Görsel, İşitsel
Teknikler ve Medya Yapımcılığı Bölümü, Radyo ve Televizyon Programcılığı Pr.
Karabük, Türkiye
ROR ID: <https://ror.org/04wy7gp54>

Mevlüt Can KOÇAK | [0000-0002-9496-0541](https://orcid.org/0000-0002-9496-0541) | mevlutcan.kocak@erbakan.edu.tr
Necmettin Erbakan Üniversitesi, Güzel Sanatlar ve Mimarlık Fakültesi, Radyo, Televizyon ve
Sinema Bölümü, Sinema ve Televizyon ASD, Konya, Türkiye
ROR ID: <https://ror.org/013s3zh21>

Salih GÜRBÜZ | [0000-0002-5690-8136](https://orcid.org/0000-0002-5690-8136) | drsalihgurbuz@gmail.com
Necmettin Erbakan Üniversitesi, Güzel Sanatlar ve Mimarlık Fakültesi, Radyo, Televizyon ve
Sinema Bölümü, Film Tasarım ve Yönetmenliği ASD, Konya, Türkiye
ROR ID: <https://ror.org/013s3zh21>

Öz

İnsanlık tarihinin farklı evrelerinin deneyimlerini ve toplumsal gerçekliklerini görsel ve anlatısal bir düzlemde sunan sinema, bireysel ve kolektif hafızanın inşasında merkezi bir rol oynamaktadır. Sinemanın kitlelere ulaşma gücü sayesinde tarihi olaylar ve toplumsal sorunlar etkili bir şekilde aktarılabilmektedir. Sinema, eğlencenin ötesinde, geçmiş ile bugünü ilişkilendirir, tarihsel bilgiyi yayar ve toplumsal meseleleri geniş kitlelere aktarır. Bu çalışmada, Ingmar Bergman'ın "Yedinci Mühür" filmi üzerinden 14. yüzyıl veba salgını döneminde cadılaştırılan kadınların durumunun incelenmesi amaçlanmıştır. Çalışmada veba salgınında Avrupa'da ortaya çıkan büyük yıkım ve dönemin salgına yönelik batıl inançları ele alınarak, özellikle kadınların günah keçisi ilan edilerek cadı olarak suçlanmaları ve yakılmaları olgularından hareketle filmdeki karakterler ve olaylar, varoluşçuluk ve kadınların salgın ortamındaki rolleri gibi temalar üzerinden analiz edilmiştir. Bu çalışmada incelenen film üzerinden veba salgını ve cadılık olgusu üzerinden dönemin toplumsal yapısının nasıl yansıtıldığı ortaya konmaya çalışılmıştır. Bunu gerçekleştirmek amacıyla filmdeki sahnelerin tarihsel ve bilimsel gerçekliği doküman analizi yöntemiyle analiz edilmiştir. Çalışmanın sonucunda Orta Çağ'da yaşanan olaylar hakkında akıl dışı neden arayışlarının olduğu, kilisenin etkin rolleri, din adamları ve soyluların sınıfsal çıkarları doğrultusunda, dezavantajlı bireylere, özellikle kadınlara yönelik suçlamaların olduğu ve onları işkencelere maruz bıraktıkları, kadınların şeytanla iş birliği yaptığı, cadılıkla ve toplumsal felaketlerin sebebi olmakla itham edildiği bulgularına ulaşılmıştır. Ayrıca toplumun yapılan propagandaların etkisiyle akıl dışı

gereçekleri benimsedikleri, bu durumun da cadı avları ve kadınlara yönelik şiddeti körüklediği olgusu da analizin önemli bulgusu arasında yer almıştır.

Anahtar Kelimeler

Ingmar Bergman, Yedinci Mühür Filmi, Film Analizi, Veba, Kadın.

Atıf Bilgisi

Küçük, Olgun; Koçak, C, Mevlüt; Gürbüz, Salih. (2025). Ingmar Bergman'ın Yedinci Mühür Filminde Kadın, Veba ve Zamansal Gerçeklik. Türkiye Medya Akademisi Dergisi Sayı: 10 (Eylül 2025), 152-174. <https://doi.org/10.5281/zenodo.17208666>

Geliş Tarihi	26.06.2025
Kabul Tarihi	19.09.2025
Yayın Tarihi	28.09.2025
Değerlendirme	İki Dış Hakem / Çift Taraflı Körleme
Etik Beyan	Bu çalışmanın hazırlanma sürecinde bilimsel ve etik ilkelere uyulduğu ve yararlanılan tüm çalışmaların kaynakçada belirtildiği beyan olunur.
Yazar Katkıları	Yazar-1 (%33), Yazar-2 (%33), Yazar-3 (%33)
Etik Komite Onayı	Çalışma Etik izin belgesi gerektirmemektedir.
Benzerlik Taraması	Yapıldı – Turnitin
Etik Bildirim	admin@turkiyemedyaakademisi.com
Çıkar Çatışması	Çıkar çatışması beyan edilmemiştir.
Finansman	Bu araştırmayı desteklemek için dış fon kullanılmamıştır.
Telif Hakkı & Lisans	Yazarlar dergide yayınlanan çalışmalarının telif hakkına sahiptirler ve çalışmaları CC BY-NC 4.0 lisansı altında yayımlanmaktadır.

Women, Plague, and Temporal Reality in Ingmar Bergman's The Seventh Seal

Olgun KÜÇÜK | 0000-0002-9471-3540 | olgunkucuk61@gmail.com

Karabük University, Safranbolu Şefik Yılmaz Dizdar Vocational School, Department of Visual, Audio Techniques and Media Production, Radio and Television Programming Pr.

Karabük, Türkiye

ROR ID: <https://ror.org/04wy7gp54>

Mevlüt Can KOÇAK | 0000-0002-9496-0541 | mevlutcan.kocak@erbakan.edu.tr

Necmettin Erbakan University, Faculty of Fine Arts and Architecture, Department of Radio, Television and Cinema, Cinema and Television ASD, Konya, Türkiye

ROR ID: <https://ror.org/013s3zh21>

Salih GÜRBÜZ | 0000-0002-5690-8136 | drsalihgurbuz@gmail.com

Necmettin Erbakan University, Faculty of Fine Arts and Architecture, Department of Radio, Television and Cinema, Film Design and Directing ASD, Konya, Türkiye

ROR ID: <https://ror.org/013s3zh21>

Abstract

Cinema, presenting the experiences and social realities of different stages of human history on a visual and narrative plane, plays a central role in the construction of individual and collective memory. Through cinema's power to reach mass audiences, historical events and social issues can be conveyed effectively. Cinema, beyond entertainment, links the past and present, disseminates historical knowledge, and conveys social issues to wide audiences. This study aims to examine the situation of women who were demonized as witches during the 14th-century plague epidemic through Ingmar Bergman's film The Seventh Seal." The study examines superstitions that emerged in medieval Europe in response to epidemics. Based on the fact that women were accused of witchcraft and burned, the characters and events in the film have been analyzed in the context of temporal reality. The historical and scientific accuracy of the scenes in the film has been examined using document analysis methods. The study revealed that irrational explanations were sought for events that occurred during the Middle Ages. It was determined that the church and clergy played an active role in the emergence of these irrational phenomena. In addition, it has been assessed that, in line with

the class interests of religious leaders and nobles, accusations were leveled against disadvantaged individuals, particularly women, and that they were subjected to torture. The findings also include allegations that women collaborated with the devil, practiced witchcraft, and were responsible for social disasters. During this process, the fact that society adopted irrational justifications under the influence of propaganda, which in turn fuelled witch hunts and violence against women, was also among the important findings of the analysis.

Keywords

Ingmar Bergman, The Seventh Seal Film, Film Analysis, Plague, Women.

Citation

Küçük, Olgun; Koçak, C, Mevlüt; Gürbüz, Salih. (2025). Women, Plague, and Temporal Reality in Ingmar Bergman's The Seventh Seal. *Journal of Türkiye Media Academy*. Issue: 10 (September 2025), 152-174. <https://doi.org/10.5281/zenodo.17208666>

Date of Submission	26.06.2025
Date of Acceptance	19.09.2025
Date of Publication	28.09.2025
Peer-Review	Double anonymized - Two External
Ethical Statement	It is hereby declared that scientific and ethical principles have been adhered to during the preparation of this study and that all works utilised have been cited in the bibliography.
Author Contributions	Author-1 (33%), Author-2 (33%), Author-3 (33%)
Ethical Approval	The work does not require an ethical approval certificate.
Plagiarism Checks	Yes - Turnitin
Conflicts of Interest	The author(s) has no conflict of interest to declare.
Complaints	admin@turkiyemediyakaademisi.com
Grant Support	The author(s) acknowledge that they received no external funding in support of this research.
Copyright & License	Authors publishing with the journal retain the copyright to their work licensed under the CC BY-NC 4.0 .

Giriş

Salgın hastalıklar ve veba sinemanın tercih ettiği temalar arasında yer alır. Bu konuları işleyen filmler üç başlık altında ele alınabilir: İlk olarak veba sonucu ortaya çıkan gizemli olaylar ve ölümler. İkincisi, vebadan kaynaklanan ölümlere bağlı ahiret inancının sorgulanması. Üçüncü olarak ise insanın varoluşunu sorgulayan, yaşamın amacını irdeleyen filmler. Bir salgın hastalık olarak vebayı konu edinen filmlerin en bilinenlerinden biri Ingmar Bergman tarafından 1957 yılında çekilmiş olan (The Seventh Seal) *Yedinci Mühür* 'dür (Cooke, 2009, s. 163).

Yedinci Mühür, Bergman tarafından daha önce kaleme alınan Painting-on-Wood adlı oyuna dayanmaktadır (Stubbs, 1975, s. 66). Oyun filme alındığında Orta Çağ imgelerine yoğun biçimde yer verilmiştir. Filmin Orta Çağ'a özgü ruh halini yansıtmasında siyah-beyaz çekilmesinin de etkisi bulunmaktadır (Dahm, 2019, s. 55). *Yedinci Mühür*, sade bir anlatıya sahip olarak düşünülebilir. Bununla birlikte felsefi altyapısı ve derin anlamı sebebiyle önemlidir (Ford & Humphrey, 2021, s. 70-71).

Yedinci Mühür 'de din konusuna ağırlıklı olarak yer verilmiştir. Film bir yandan dini ritüellere şüpheyle yaklaşan tarzıyla eleştirel bir yapıya sahipken bir yandan da gerçek bir inancın izini sürmektedir. Geleneksel din anlayışının yanında saf inancın gerçekliği ortaya konulmaya çalışmıştır (Hubner, 2007, s. 47).

Filmin ilk sahnesinde bir şövalye ve yardımcısı Haçlı Seferi'nden dönmüş, vebanın kırıp geçirdiği vatanlarına ulaşmışlardır (Cooke, 2009, s. 163). İki savaşçı bir sabah korkunç görünüme sahip olan ölüm figürü (Bengt Ekerot) ile karşılaşır. Bu tesadüf şövalye üzerinde iki etki bırakır: Bir yandan hayatına renk katacak bir macera başlar diğer yandan ise seferden umduğunu bulamamanın da etkisiyle din ve Tanrı konusunda içinde şüpheler uyanır (Küçükhemek, 2021, s. 26).

Filmde şövalyenin tutumu üzerinden iki düşünce öne çıkarılır. Öncelikle şövalye artık tanrının varlığı hakkında tatmin olabileceği kesin kanıtlar istemektedir. Şövalyenin bu şüpheli yaklaşımının altında bezgin döndüğü savaşın yanında ulusunu hasatlığa yenik halde bulmasının etkisi yüksektir. İkinci olarak şövalye kendisini diğer insanlara artık daha uzak hissetmektedir. Umduğunu bulamamanın etkisiyle hayatına anlam katacak bir arayışa girer. Bu sırada amacına ulaşmak için zaman kazandığı bir dönemde ölümlü bir satranç savaşıyla oylanmaktadır. Ardından şövalye iki farklı görev edinir: Ölüm ve cadı konularına kafa yorar ve iyiliklerle hayatını anlamlandırmaya girişir (Stubbs, 1975, s. 67-68).

Filmde veba üzerinden ölüm sembolize edilir. Bir bakıma, ölümün her şeye kadir olduğu ve her yerde bulunabileceği aktarılmaktadır (Palmer, 1969, s. 4). Filmde varoluş sorununa değinildiği gibi ölümler karşı karşıya kalmış bir kişinin alacağı kararlar da ön

plana çıkmaktadır (Hubner & Hubner, 2007 s. 48). Bergman, ölümü şekil vererek siyah bir kıyafet gibi edebi ve resimsel bağlantılarla imgelemektedir. Ölüm bir son olarak düşünülebileceği gibi aynı zamanda karakterin varoluşudur (Dąbrowski, 2018, s. 96). Yedinci Mühür' deki bütün karakterler evrensel bir sorunu ortaklaşa yaşamaktadır. İnsanın ölümünün gerçekliği filmde metaforlar üzerinden aktarılmaktadır. Bu bir anlamda alegorik doğanın yansımasıdır. Tıpkı komedide olduğu gibi alegoride de anlam tek tek karakterler üzerinden değil tamamı üzerinden aktarılmaktadır (Triggs, 1988, s. 5).

Bu çalışmada, veba salgını döneminde kadının nasıl konumlandırıldığı ele alınacaktır. Çalışma kapsamında Ingmar Bergman'ın "Yedinci Mühür" filmi kategoriler altında değerlendirilerek doküman analizi yapılacaktır. Filmde verilen bilgiler gerçeklik bağlamında incelenecektir.

1. Veba Salgını, Kadınlar ve Sinema

Veba, 14. yüzyıl Avrupa'sında son derece ölümcül olmuştur. Yaklaşık 4 yıl içinde Avrupa nüfusunun yarısı vebadan hayatını yitirmiştir. Yine, Afrika'nın kuzeyi ve Ortadoğu'daki halkların üçte biri de bu salgın yüzünden aynı sonuca uğramıştır. Veba salgınından tüm dünya etkilenmiştir. Toplamda 75 milyon kişi hayatını yitirirken bu rakamı o günün nüfusu ile ele almakta yarar vardır. Böylesine kitlesel bir ölüm rakamına ancak 2. Dünya Savaşı döneminde ulaşılmıştır. Orta Çağ'da her kasabada ve köyde veba yüzünden çok sayıda kişi hayatını kaybetmiştir (Launer, 2022, s. 887).

Veba 19. yüzyıla kadar işlenen günahların karşılığı olarak düşünülmüyordu. Hem Katolik hem de Protestan kiliseler bu düşünceye sahiptiler. Hastalığın yayılmasını önlemek için 1300'lü yıllarda dahi bazı çabalar olduğu anlaşılmaktadır. Vebanın yaygınlaştığı bazı Avrupa şehirleri izole edilerek komşu şehirlerle olan bağları koparıldı. İtalya'da, Floransa ve Bristol şehirlerinin bağlantısı 1348 yılında tümüyle kopmuştur. Bir dönem, vebanın yayılımını engellemek için hastalık bulaşan kişiler şehir dışındaki arazilere terkedildi. Hastalığın Tanrısal bir ceza olarak görülmesi sebebiyle içki ve kumar gibi alışkanlıklar yasaklandı ve sıkı denetime tabi tutuldu. Asıl neden bilinmediğinden hijyen için bir önlem alınamadı. Aynı zamanda uğursuz görüldükleri ve hastalık yaydıkları düşüncesiyle kedi ve köpekler itlaf edildi. Bu durum fare popülasyonunun ciddi biçimde çoğalmamasına yol açtı. Uzun yıllar çok sayıda insan veba sonucu yaşamını yitirdi, ölümler korkunç rakamlara ulaştı (Nohl, 1928). Korkunç ölümler ve yüksek rakamlar zamanla medya içeriklerinin konusunu oluşturmuştur (Koçak & Küçük, 2021, s. 63) Bu içerikler üretilirken hareketli görüntülere, fotoğraflara, sözcüklere başvurulmaktadır. Güçlü retorikler üzerinden izleyici etkilenmeye çalışılmaktadır (Koçak ve Küçük, 2021, s. 63). İzleyiciyi

etkileyebilecek isimlerden biri de Ingmar Bergman'dır. O, toplumsal yaşamın doğal çevresi ile gizemi bir araya getirmiştir.

Bergman'ın 1950'den sonraki önemli filmleri (Yedinci Mühür, 1956; Yaban Çilekleri, 1957; Kaynak, 1959) doğal ortamları yansıtmaktadır. Bu filmlerde aktarılan doğa doğurganlığı ve verimliliği temsil eder. Ayrıca filmlerde ilginç yaratıklar ve mistik unsurlara fazlaca yer verilmiştir. Bergman, insanın doğal yaşam içinde nasıl davranması gerektiğine işaret eden bir anlatıyı benimsemiştir. Filmlerindeki karakterler doğal çevreleriyle devamlı bir iletişim ve etkileşim içindedir. Karakterler mevcut yapı içinde kendilerini geliştirebilecek bilgiden yoksun olmakla birlikte değişim için çabalayan bir yapıya sahiptir. Çevresel olumsuz etkilere rağmen dönüşümü sağlayacak potansiyeli içlerinde taşırlar. Yedinci Mühür filmindeki hayali ve gerçek karakterler, içinde yaşadıkları dünyayı doldurmuştur (Kovacs, 2010, s. 172).

Bir dönemin en tehlikeli hastalıklarından biri olan veba ve etkileri Yedinci Mühür filmi ile izleyicilere aktarılmıştır. Film, veba salgını üzerinden varoluşçuluğu ve kadınların salgın ortamlarında nasıl bir yere sahip olduğunu ortaya koymaktadır. Filmin başında Şövalye üzerinden izleyiciye "Tanrı'yı duyularla kavrama" ihtiyacı aktarılmıştır. Duyularla kavrama istediği zaman zaman şövalyenin olayların içinde yer almasına neden olmuştur. Örneğin, yakılmak üzere olan bir kızın yanına gidip şeytandan bahsetmesini isteyebilmektedir (Kalin, 2003, s. 59-60).

Filmde varoluşçuluğun yanında kadının cadılaştırılması, yakılması üzerinde durulmaktadır. Kadının yaşanan bazı olaylardan sorumlu tutulması ve yakılması sadece sinema değil pek çok kaynakta işlenmiştir. (Davies, 2024, s. 386-387) Cadı karakterine hemen tüm medya içeriklerinde rastlanabilmektedir. Durum komedilerinden pembe dizilere kadar çeşitli yapımlar içinde bu karakterler serpilmiştir. Yine ekrandaki cadıların tarihsel bir atası varsa "bunlar masallarda ya da edebi eserlerdeki cadılardır." Bu cadılar genellikle kötü karakterli olarak aktarılmaktadır. Filmlerde cadılar farklı şekillerde sınıflandırılır. Yine, her yaş grubuna göre cadı üretilmektedir.

Cadıların filmlerde ve diğer medya içeriklerinde bu denli işlenmesinin altında kilise nedeniyle yüzyıllar boyunca cadılığın gündemde kalmış olmasının da etkisi vardır. Kilise tarafından cadılara uygulanan baskı ve şiddet film senaryolarında kendine yer bulmuştur. Bu filmler kilise tarafından cadılık üzerinden oluşturulan olumsuz tutumun giderilmesinde yararlı olmuştur.

Cadı imgesi sinemada yaygın kullanılmıştır. Elbette cadılığın seyirciye ilginç gelerek talep oluşturmasının da bunda etkisi bulunur. Cadılık, sihir benzeri dikkat çeken uygulamaları bünyesinde taşıması bakımından seyirciye cazip gelmektedir (Öner & Seyfeli, 2022, s. 486). Sinemanın anlatısı merak duygusunu

körükleyebilmektedir. Filmler yoluyla izleyicinin merakına hitap etmek oldukça kolaydır. Çevreden izole sinema perdesi önündeki izleyici filmde yansıtılan duygunun etkileyici bir güce ulaşmasını sağlamaktadır. Bu durum filmleri propaganda için elverişli bir araç durumuna sokmaktadır. Bununla birlikte, filmlerin eğitici tarafı ve tarihsel bir doküman olduğu gerçeği de yadsınmaz (Kaynak İltar ve Akçoru, 2021, s. 318). Film bu sayede kültürel ve sosyal politik bakımdan dönemin gerçekliği olarak değerlendirilebilir. Var olan gerçeklik beyaz perdeye yansır. Filmin içeriği ile dönemin toplumsal olayları paralellik gösterebilir (Uğur, 2016, s. 917).

Yaşananlara dayalı içerikler sinemanın gerçekliği bakımından önemlidir. Hatta sinema bir medya olarak adlandırılmadan önce bilimsel bir araçtı. Etienne-Jules Marey, hayvan hareketlerini analiz etmek amacıyla kronofotografik kameralar ve projektörler geliştirmiştir. Böylelikle sinema bilimsel deneyler için de kullanılmıştır. Bu durum sinemanın sadece hayali senaryolar için kullanılan bir araç olmadığını da göstermekteydi (Tortajada, 2014, s. 383). Sinemanın büyük kitlelere kolaylıkla ve kısa sürede ulaşması onun üzerinden gerçekleştirilecek eğitimi daha da önemli hale getirmektedir. İnsanlar film ile hem keyifli vakit geçirmekte hem de birtakım hastalıklar hakkında bilgi sahibi olabilmektedir (Li ve ark., 2009, s. 424). Sinemayı bu yüzden sadece eğlence aracı olarak görmek doğru değildir, sinema eğlendirirken bilgilendirme özelliğine de sahiptir.

Sanat ve eğlencenin bir türevi olan sinema izleyiciyi yormadan mesaj aktarma yeteneğine sahiptir. Filmler içinde yaşamdan kesitler ve insanlığın farklı yönleri yansıtılır. Sinemasal zaman içinde birey uzun bir sürecin adeta sıkıştırılmış bir sunumunu izler. Bu bakımdan filmlerde yansıtılan hastalıklar yalnızca biyolojik bakımdan değil toplumsal etkileri bakımından ele alınmaktadır (Akın & Yakıncı, 2013, s. 216-217).

Bu çalışmada, Ingmar Bergman'ın Yedinci Mühür Filmi üzerinden veba salgını içinde cadılaştırılan kadınların durumu literatür kaynakları üzerinden analiz edilecektir. Filmde ortaya konulan sahnelerin bilimsel gerçeklikleri doküman analizi yöntemiyle ortaya koyulmaya çalışılacaktır. Çalışmada filmin görsel anlatımı ile veba salgınının tarihsel gerçekliğinin nasıl örtüştüğü sorusuna yanıt aranacaktır.

2. Yöntem

Doküman analizinde araştırma verilerini ortaya koyan birincil dokümanlar toplanarak gözden geçirilmektedir. Bu bilgilerin sorgulanmasıyla analiz tamamlanmaktadır. Literatürde bu yöntem daha çok tamamlayıcı olarak başvurulmaktadır. Bunun yanında, yalnızca bu yöntemden de yararlanılabilmektedir (Şak ve ark, 2021, s. 228). Araştırmanın kapsamı içinde yer alan belgeler, kitaplar,

raporlar, görsel elemanlar özgünlüğü dikkate alınarak incelenmektedir (Karataş, 2015, s. 72).

Doküman analizi sayesinde yazılı ve görsel metinler sistematik bir şekilde analiz edilebilmektedir. Analiz pek çok film incelemesinde kullanılmıştır (Sevindi & Sevindi, 2023, s. 281; Okur & Uğur, 2025, s. 256, Koçak & Küçük, 2023, s. 65; Türten, 2024, s. 384; Namaz & Şahin, 2023, s. 429; Yam, 2021, s. 30).

Doküman analizi geniş kapsamlıdır, yazılı ve görsel tüm içerikleri ele alır. Nitel bir yöntem olan bu analizde yazılı ve görsel kaynaklar tespit edilir, alt ve üst tema kategorileri geliştirilir ve analiz yapılacak birime karar verilir (Yıldırım & Şimşek, 2005, s. 187-191). Bu süreç içinde araştırmaya veri sağlayacak birincil ve ikincil kaynaklar incelenerek analizi gerçekleştirilmeye çalışılır (Bowen, 2009, akt. Özkan, 2021, S. 2).

Bu çalışmada Bergman'ın 7. *Mühür* filmdeki sanatsal anlatı ile tarihsel gerçeklik arasındaki ilişkiyi ortaya koymak amaçlanmaktadır. Filmdeki olaylar ve karakterlerin literatür taraması (kitap-makale, arşiv vb.) ışığında doğru olup olmadığına bakılmaktadır.

Filmdeki sahnelerin seçiminde ana tema ile direkt ilişkisi olan unsurlar belirleyici olmuştur. Kadının bedeni ve ruhsal yönlerine etki eden eril şiddetin mevcut olduğu sahneler tercih edilmiştir. Ayrıca, kadının cadılaştırılması ve kötü olarak nitelenmesi de sahne seçiminde etkili olmuştur.

3. Filmin Analizi

Savaşlardan yorulan bir Orta Çağ şövalyesi yardımcısıyla birlikte Haçlı Seferi'nden dönmüştür. Vebanın kırıp geçirdiği bir Avrupa ile karşılaşır. Bu durum şövalyeyi Tanrının varlığı konusunda kuşkuyla sürükler. Bir zaman sonra şövalye ölümle karşılaşır ve ona meydan okur. Ölüm figürü ile metaforik bir satranç oyunu kurgulayarak kaybetmesi halinde ölüme boyun eğeceğini söyler (<https://www.beyazperde.com/filmler/film-548/>).

Tablo 1. Yedinci Mühür Filminin Künyesi

Yönetmen	Ingmar Bergman
Yapımcı	Allan Ekelund
Senarist	Ingmar Bergman
Oyuncular	Max von Sydow, Bibi Andersson, Gunnar Björnstrand Nils Poppe, Bengt Ekerot, Inga Landgre
Yapım Yılı	1957
Süre	96 dk.

3.1. Veba ve Kadının Cadılaştırılması

İnsanlık var olduğundan beri dünyada doğal felaketler ve salgınlar yaşanmaktadır. Bunlar hakkında kimi zaman akla uygun gerekçeler üretilirken bazen rasyonel olmayan yorumlamalar yapılmaktadır. Orta Çağ Hristiyan aleminde doğal afetlerle mücadele yöntemi daha çok akıl dışı yöntemler üzerinden, büyücülük ve cadı avcılığı şeklinde yürütülmüştür. Cadı yakıştırması ise genellikle kadınlara yapılmıştır. Resmi makamlar ve kilise doğal afetleri ve salgın hastalıkları büyücü ve cadı olarak tanımladıkları kişilere yıkmış, onları sorumlu tutmuşlardır. Cadı olarak düşünülen bazı kadınların şeytanla cinsel birliktelik yaşadığı dahi iddia edilmiş bu kadınlar yargılanmışlardır (Özalp, 2022, s. 601). Bu durum 7. Mühür filminde de işlenmektedir. Filmin bir sahnesinde kadın direğe bağlanmış bir şekilde durmakta, bir adam ise kadının üzerine çorba kesesi içerisinden köpek kanı ve safrası karışımı atmaktadır. Bu durumu gören Jons, “o pis kokulu çorbayı ne yapacaksınız?” diye soru yöneltir. Karışımı döken adam, kadının iblisle beraber olduğunu, yarın sabah yakılacağını belirtir. Adam, kâsenin içindeki karışımı kadının üzerine atmasının sebebinin şeytanı kadından uzak tutmak olduğunu söyler. Filmde şeytan erkek olarak aktarılmaktadır. Bu düşünce özellikle Orta Çağ'da çok yaygındır. Cadı olarak görülen kadınların “iblislerle ve hatta Şeytan'ın kendisiyle törensel seks yaptığı düşünülüyordu” (akt. Wyman, 2004, s. 6).

Kadınlar şeytanla ilişkiye girmekle suçlanırken bir yandan da Hristiyan din alimlerinden bazıları şeytanın bir cinsiyeti olmadığı düşüncesini savunmaktadır. Ancak dini gelenek içinde şeytanın eril tasvir edilmesine daha sık rastlanmaktadır. Şeytanın erkek olarak tasavvur edilmesi kadınları ikna edip onlarla ilişkiye girdiği ve bu ilişkiden şeytan çocukları dünyaya geldiği düşüncesini desteklemektedir. Kadınların şeytanla cinsel birliktelik yaşadıkları düşüncesi eskiye dayanır. Hristiyanlıkta kadının şeytan olarak tanımlanmasının arka planında ise Eski Ahit'te yer alan Âdem ile Havva'nın Cennetten kovulma kıssası vardır. İşte bu düşünce Orta Çağ'da kilise tarafından benimsenmiştir. Buradan yola çıkılarak bazı kadınların şeytanla iş birliği yapıp doğa üstü güçlere ulaştıkları ve toplumsal bir kötülük kaynağı oluşturdukları düşünülmektedir. Kadınlarla ilgili bu yargılar şeytan temalı filmlerde ele alınmıştır. Bu filmlerde kadın genellikle şeytan tarafından ayartılarak istismar edilmektedir. Bir bakıma kadın kurban olarak sunulmaktadır (Battal, 2023, s. 13-14). Öte taraftan, İncil'de şeytana önemli bir rol verilmemiştir. Buna rağmen o insanları ayartmakta ve kişinin Tanrı inancını kaybetmesine yol açabilmektedir (Wyman, 2004, s. 4).

Filmde kadın cadılaşmış olarak görülmektedir. Kadınların cadı olarak gösterilmesine tarih boyunca rastlanır. Bunun altında çeşitli nedenler yatmaktadır. Örneğin Minkowski, (2012, s. 288) cadılaştırılmış kadınların daha çok şifacılıkla uğraşan

kimseler olduğunu belirtir. Kadınların rolü o dönemin kiliselerini rahatsız etmiştir. Kadınların şifa yetenekleri cemaat üyeleri üzerinde etki oluşturmuştur. İşte bu sebeplerle din adamları üstünlüklerini koruma konusunda problem yaşamaktadır.

Ebelerin de cadı olduğu hakkında yazanlar bulunmaktadır. Bunlar içinde en detaylı olanı sosyal bilimler ve toplum alanındaki çalışmalarıyla tanınan Gunnar Heinsohn ve Otto Steiger tarafından ortaya konulmuştur. Bu teori cadı avlarının ebelerin doğum kontrolü ile ilgili bilgilendirmelerine karşıt olarak Katolik Kilisesi tarafından başlatıldığını savunmaktadır. Kilise, veba sonrası yaşanan ölümlerle birlikte işgücü arzında yaşanan daralmadan dolayı dönemin zenginleri içinden düşüncesine taraftar bulmakta zorlanmamıştır. Kadınları doğum kontrolü için bilgilendiren ebeler daha fazla işçiye ihtiyaç duyan soylu kesim tarafından tepkiyle karşılaşmıştır (akt. Nenonen, 2012, s. 70-75).

Filmin başka bir sahnesinde Antonius Block, yakılacak kadına yaklaşıp “şeytanı gördün mü?” şeklinde bir soru yönelir. Bunu gören din adamı Antonius’a “onunla konuşma” der. Antonius din adamına “o kadar tehlikeli mi” sorusunu yönelir. Din adamı bu soruya cevap olarak “bilemiyorum, ama başımızdaki bu veba belasından o sorumlu tutuluyor” ifadesini kullanır.

Görsel 1. Cadı Olduğu Düşünülen Kadının Tutsak Edilmesi

Orta Çağ boyunca kilise ve din sınıfı toplum üzerinde diğer zümrelerden daha fazla etkiye sahip olmuştur. İnsanlar çaresizlik sebebiyle dinden medet ummakta ve en ufak bir olumlu gelişmeyi hayranlıkla ve umutla karşılamaktadır. Veba konusunda insanlar bir göktaşından atmosfer olayına ve büyücülerin sihir merasimlerine kadar her şeyden şüphe eder duruma düşmüşlerdir (İstek, 2017, s. 199). Bu olumsuz düşüncelerin prim kazanmasında veba salgını sırasında Avrupa’da yükselen ölüm sayılarının etkisi bulunmaktadır. Hayatta kalan bireyler, içinde bulundukları umutsuzluğun da etkisiyle çlgın bir biçimde sorumlu arayışına girmişlerdir (Dillinger, 2004, s. 180).

Kadının sanatta olumsuz konumlandırılması sadece sinemada kendini gösteren bir olgu değildir. Diğer pek çok sanat alanında da bu durum ortaya çıkmıştır.

Kadının şeytanileştirilmesi Avrupa'da ressamların eserlerinde de kendini göstermiştir. Avrupa resim sanatı temel olarak iki kaynaktan beslenmektedir. Bunlardan ilki Yunan-Roma mitolojisi, ikincisi ise Eski-Yeni Ahit hikayeleridir. Avrupa'da Rönesans, Barok ve rokoko stilinde yapılmış resimlerdeki kadın figürleri bu iki kaynaktan yoğun biçimde etkilenmiştir. İlerleyen süreçte sanatçılar kısmen özgürlük kazanmış ve şahsi eserlere yer vermiştir. Bununla birlikte, eserlerde eril düşüncelerin varlığını sürdürdüğü anlaşılmaktadır. Romantik, realist, ekspresyonist ressamların eserlerinde de ölümcül kadın figürü kullanılmıştır (Serbest Yılmaz, 2017, s. 667).

3.2. Kadına Cinsellik Yükleme

Filmde kadın ve erkeklerin kendilerini kırbaçlandığı bir tören vardır. Törende bir rahip çevresindeki insanlara kara veba yüzünden öleceklerini, ölümün çok yakın olduğunu belirtmektedir. Rahip, ibadet edenler içinde bulunan bir kadını göstererek “sen kadın, hayata iştahla ve şehvetle sarılmışsın, şafağa kalmadan betin benzin atıp devrilecekmişsin” ifadelerini kullanılmıştır. Din adamı kadına “şehvet” ifadesini kullanmıştır. Bireylere iktidarın fikirlerini benimsetmek için kullanışlı bir araca dönüşebilen dini içerikler kadınlar hakkında bazı yargılar geliştirmektedir. Onlar için “kötü, şehvetli, şeytani” gibi nitelemeler yapmakta kadınları diğer bireyleri kötü yola iten cadılar, kötü ruhlu varlıklar olarak yaftalayabilmektedir (Serbest Yılmaz, 2017, s. 674-675).

Cinsellik konusunda erkeklere çok toleranslı davranılırken aynı durum kadınlar için geçerli olmamaktadır. Bu da kadına bakıştaki çelişkiyi ortaya çıkarmaktadır. Orta Çağ'da, din adamlarının çoğu cinselliğe mesafeli yaklaşmış ve Havva'nın soyundan gelen kadını şehvetli, arzularına gem vuramayan bir günahkâr olarak görmüştür. Kilise kadınları aynı zamanda erkekleri cinsel bakımdan etkilemekle de suçlamaktadır (Just, 2014, s. 2, akt. Gürtaş Dünder, 2022, s. 2414).

Hristiyanlık erkekleri yoldan çıkarabileceği ve şehvet çağrışımı yapabileceği gerekçesiyle kadının çıplaklığını yasaklamıştır. Bununla birlikte Hz. İsa'nın çıplaklığı konusunda söz söylememektedir (Kahyaoğlu, 2013, s. 36).

Görsel 2. Kara Veba İçin Yapılan Tören

3.3. Evli Bir Kadının Tanımlanması

Filmde Jonas Skat adlı karakter demirci ustası olan Plog'un karısı Lisa ile kaçar. Plog bunun üzerine karısını aramak için onun peşine takılır. Filmde demirci Plog ile Squire jöns arasında kadınların doğası üzerine bir konuşma geçer.

Squire Jöns: Sorun hala karın mı?

Plog: Onu hala bulamadım.

Squire Jöns: Aaa, evet ne kadınlarla ne de kadınsız olmuyor. İşler yolundayken en mantıklısı onları öldürmek.

Plog: Dır dır, edip duruyorlar.

Squire Jöns: Cıyaklayan bebekler.

Plog: sivri turnaklar ve kin.

Yukarıdaki diyalogda kadınların durmadan söylenen kişiler olduğu yansıtılmaktadır. Yine, kadınlarının kinci olduğu yönünde bir aktarım yapılmıştır. Kadının intikamcı olduğuna yönelik düşünce Yunan mitolojisine kadar uzanır. Orada kadın iki şekilde temsil edilmektedir: Tanrıça kadın ve insan olarak kadın. Kadın tanrıça olarak; bereketi, sevgiyi, düzeni, güzellik ve bunun yanında kötülerden intikam almayı simgelemektedir. Tanrıça olarak kadın yaşamın kaynağı rolündedir. İnsan kadın ise kötülüklerin sebebidir. Sonradan yaratılmıştır ve adeta insanlığın başına cezadır (Gülcan, 118). Kadının kötü yaratılışlı ve intikamcı olduğu yönündeki düşünceler masallarda da kendine yer bulmuştur. Binbirgece masalarında kadınlar iyi huylarıyla aktarıldıkları gibi “hain, içten pazarlıklı, hilekâr ve büyücü” karakterler olarak da yansıtılmıştır. Masallar içindeki bazı karakterler kocalarına ihanet etmekte, düzenbazlık yapmakta, zevk ve ahlaksızlık peşinde koşmaktadır (Sarıkaya, 2016, s. 163).

Filmde Demirci ustası olan Plog, karısı ve sevgili ile ormanda karşılaşır, karısı Plog'a, Skat tarafından kaldırıldığını söyler. Lisa, Plog'un onu öldürmek istemesini onaylayarak Skat'dan hiç hoşlanmadığını söyler. Filmde Plog'un karısı Lisa üzerinden

kadınların erkekleri istediği şekilde kandırabileceği vurgulanmaktadır. Yine, bu diyaloga şahit olan Jöns, “Tanrım kadınları neden yarattın?” diye bir ifade kullanır.

Filmin bu sahnesi Laure Mulvey'in kadın imgesi üzerine yapmış olduğu yorumları destekler niteliktedir. Mulvey'e göre, erkekler istedikleri gibi kadın imgeleri üzerinden kendi arzularını ve fantezilerini inşa edebilirler. Kadınlar bu arzulama sürecinde sadece bir sembol ve imgedir (Mulvey, 2013, s. 58). Arzular sonucunda erkeğin başına birtakım problemler gelebilir. Bu problemlerin tek suçlusu kadın olarak görülmektedir.

Yukarıdaki metinden de anlaşılacağı gibi kadınlar, erkek tarafından arzu edilen tehlikeli varlıklar olarak görülmektedir. Freud, kadının toplumsal yaşamda bir tehdit unsuru olarak algılanmasının nedenini kastrasyon korkusuna bağlamaktadır. Freud, (*Fetişizm* adlı eser)'a göre, erkek çocuk, annesinde penis olmadığını fark ederse korkuya kapılır ve bu fetişizme yol açabilir. Diğer bir deyişle, eril düşünce üzerinden kadının kötülenmesi erkeğin savunma mekanizması ile ilgilidir. Bilinçdışı kastrasyon korkusunun yaşanması kadınların birer kaygı nesnesi olarak değerlendirilmesine yol açmaktadır (Mulvey, 1993, s. 11-12). Bu durum *Yedinci Mühür* filmi içinde farklı şekillerde görülmektedir. Filimde kadınlar kimi zaman iffetli gösterilmekte kimi zaman da doğaüstü güçlere sahip olan kişiler olarak yansıtılmaktadır. Sinema ve psikanaliz arasındaki benzerlik Bergman'ın filminde fazlasıyla görülmektedir. O, Freud'un düşsel simgelerinden yararlanmıştır. Filmlerinde bilinçdışı ve ürperme durumuna göndermeler yapmış, Freudyen yaklaşımlara başvurarak görsel anlatımlar ortaya koymuştur (Crispi, 2013, s. 27).

Bergman'ın filmlerinde Freud'un teorilerinin yanı sıra dini konular da fazlasıyla işlenmiştir. Yönetmen İsveç dışında tanınmaya başladığı 1950'lerin sonu ile 1960'ların başından itibaren din eksensli film konularıyla da ön plana çıkmıştır (Hubner, 2007, s. 47). Yönetmenin bu filmindeki dini temaların etkinliği üzerinden bir değerlendirme yapıldığında, “Tanrım kadınları neden yarattın?” diyalogu ile “kadınlar tarafından erkeklerin ayartıldığı” düşüncesi de gündeme gelebilmektedir. Mulvey ise bu durumu (1995, s. 8), kutsal metinlere atıf yaparak açıklar ve kadının erkeği ikna etme yeteneğinin de örneğini kutsal bilgelik ağacı üzerinden açıklar.

3.4. Kadınların Şeytanla İş Birliği Yapması

Filmin bir sahnesinde askerler kadının cadı olduğunu söyleyerek onu yakmaya götürmektedir. Askerlerden biri Squire Jöns'e yakılacak kadın için “şeytan onunla” der. Antonius Block, kadının yanına yaklaşarak “senin şeytanla birlik yatığını söylüyorlar” ifadesini kullanır. Şeytan-cadı birlikteliği orta çağda yaygın bir düşüncedir. Şeytan-cadı ilişkisinde kadın hizmetçi olarak görülürken şeytan efendi ve ustadır. Orta Çağ'ın teologları, bu birlikteliğinin altında kadının zayıflığını ve kolay baştan çıkartılabilmesi

olduğunu göstermektedirler. Yine, kadınların ruhları şeytanla ilişki kurmaya yatkındır. Teologlar aynı zamanda şeytanın cadı kadınlara ne yapmaları gerektiği konusunda yol gösterdiği bu nedenle bütün felaketlerin ve kötü olayların ardında şeytanın gücü olduğunu düşünmektedirler (Akin, 2001, s. 118-119).

Görsel 3. Cadı Olarak Düşünülen Kadının Yakılma Sahnesi

Filmde ayrıca cadı olarak görülen kadın öldürülmeden önce işkence görmektedir (Holland, 1959, s. 367). Filmin bu sahnesinde Block kadına şeytanla ilgili birtakım bilgiler sorarak Tanrı hakkında kesin bilgilere ulaşma arayışına girer.

Filmde kadının kendisine yöneltilen suçları kabul etmesinin nedeni işkenceden korkmasıdır (Sandberg, 1991, s. 20). Kadınları zorla da olsa cadı olduklarına ikna etme durumuna sıklıkla rastlanmaktadır. Cadı diye işkence edilen kadınlar kendilerine isnat edilen davranışları yapmamış olsalar da işkence sürecindeki acıya dayanamayarak iddiayı kabullenmektedir (Berktaş, 2018, s. 71). Böyle bir davranış modeli seçilmesinde modern tıbbı karşı geliştirilen muhalefetin de etkisi bulunmaktadır. Veba hastalığına yakalanan bireyler doktorlara danışmak yerine din adamlarından yardım istemektedir. Halk, hekimlik yapan kadınları da büyücü olmakla suçlamaktadır (Baydar, 2021, s. 7-8).

Halk, acılar üzerinden kurtuluşa ulaşmayı umar duruma gelmiştir. Filmde Mesih'in acıları yeniden canlandırılarak bundan medet umulduğu gösterilmektedir. Mesih dışında herhangi bir kimseden yarar istenmesi ise kabul edilemez bir davranış olarak yansıtılır (Steene, 1965, s. 65).

Sonuç

Orta Çağ Avrupa toplumunda Kilise ve din adamları doğal afetler ve veba gibi salgınlarda bir suçlu arama yaklaşımını benimsemiştir. Sorunları ahlaki gerekçelere bağlama yoluna gitmişlerdir. Büyük veba salgını sırasında akıl dışı nedenler üzerinden toplumun dezavantajlı bireylerinin suçlanışı “Yedinci Mühür” filminde yer alan sahnelerden de anlaşılmaktadır.

Filmde kadınların şeytanla iş birliği içinde olmakla suçlandığı ve cadı olarak tanımlandığı anlaşılmaktadır. Cadı karakteri olumsuzluklarla, sorunlarla bağlantılı

gösterilerek kadınların işkence edilerek öldürüldüğü görülmektedir. Cadı olarak gösterilen kadınlar veba da olmak üzere toplumda yaşanan sorunların nedeni olarak gösterilmektedir. Ayrıca bu kadınlar şeytanla cinsel birliktelik yaşayan, şeytan çocuklar dünyaya getiren ahlaksız ve sorumsuz bireyler olarak aktarılmaktadır.

Filimin içinde geçtiği tarihsel dönemde kadının şeytanlaştırılmasının nedenlerinin dinsel olduğu anlaşılmaktadır. Eski Ahit'te yer alan "Cennetten kovulma" sahnesinde ilk kadının şeytanla iş birliği yaparak erkeği aldattığına gönderme yapılmaktadır. Kadınlar geçmişten bu yana kötülüğe ve kötülerle iş birliğine açık varlıklar olarak gösterilmiştir. Kadın filmde şeytan tarafından ayartılmış düşük ahlaklı bir varlık olarak temsil edilmektedir.

Sınıfsal bir çatışmanın izlerine de filmde rastlanmaktadır. Veba salgını sonrası işgücünün azalması sebebiyle burjuva sınıfı çalışan bulmakta zorlanmıştır. Filmde soylular ile kilisenin iş birliğine giderek doğum kontrolü hakkında halkı bilgilendiren ebe kadınları suçlamayı tercih ettikleri anlaşılmaktadır. Ebeler ve şifacı kadınlar bu nedenlerle cadı olarak nitelenmektedir.

Orta Çağ toplumu savaşlar ve veba gibi salgınlar yüzünden kitlesel ölümlerle karşılaşmıştır. O dönemde halk etkinliği tartışılmaz olan kilisenin yönlendirmesiyle neden olarak gösterilen her şeyi benimsemiştir. Filmde halk, kilisenin sunduğu gerekçelere körü körüne bağlanan çaresizler olarak yansıtılmaktadır. Vebanın nedeni olarak sunulan büyücüler ve cadı kadınlara toplum tarafından tepki gösterilmiştir. Bu bireyler işkence seanslarında dahi halk tarafından sözlü tacize uğramıştır.

Filmde kadın cinselliği kötü görülerek eleştirilmektedir. Erkeklere cinsellik bakımından hoşgörülü davranan kilise söz konusu kadın olunca son derece olumsuz yakıştırmalarla eleştirmektedir. Bazı sahnelerde kadın geçmişten beri şehvetli ve ahlaksız davranmakla itham edilmektedir. Öte yandan kadın, erkeği de şehvani olarak yoldan çıkaran şeklinde konumlandırılmaktadır.

Bazı film sahnelerinde kadın kurnaz ve sadakatsiz olarak gösterilmektedir. Filmde başka bir adamla kaçan bir kadının kurnazca kullandığı ifadelerle kocasını ikna edebildiği görülmektedir. Öte yandan kadınla ilgili olarak 'sürekli konuşarak kocasını hayattan soğutan, istekleri bitmeyen ve kindar' bir varlık olarak söz edilmektedir.

Filmde kadınlar kötülüğe ve aldatmaya meyilli, şeytanla ilişki içinde olan, toplumsal felaketlerin sebebi olarak yansıtılmıştır. Kadın yapısı gereği ayartılmaya ve erkeğini ayartmaya yatkın olarak aktarılmıştır. Ayrıca kadınlar yoğun işkencelere dayanamadıkları için kendilerine isnat edilen suçlamalara boyun eğmekte, zorla da olsa bunları kabul etmiş gibi davranmaktadır.

Sonuç olarak; Orta Çağ toplumunda hastalıklara akıl dışı neden arayışlarının “Yedinci Mühür” filminde dramatik bir şekilde aktarıldığı söylenebilir. Din adamlarının ve soyluların sınıfsal çıkarları sebebiyle dezavantajlı konumda yer alan bireylerin suçlamalara ve işkencelere maruz kaldığı anlaşılmaktadır. Toplumun geneli ise propagandanın etkisinde kalarak yaşanan sorunlarla ilgili akıl dışı gerekçeleri sahiplenme yoluna gitmiştir.

Extended Abstract

The plague epidemic that ravaged Europe in the Middle Ages was not only a demographic disaster, but also significantly altered the social and religious structures of the time. Since people did not know the cause of the disease, they believed it to be a punishment from God, which led to the spread of irrational and extreme rituals. Like many chaotic events throughout history, this crisis and its consequences have served as a source of inspiration for cinema. Ingmar Bergman's film *The Seventh Seal* is an important cinematic work that addresses this historical process. The film uses metaphorical language to explore the impact of the plague on people's lives and the functioning of society, with a particular focus on the roles and meanings attributed to women during that period. This situation also forms the basis of the motivation and scientific curiosity underlying this study.

This study is important in terms of examining how female characters are connected to the epidemic in the film's narrative. The research aims to reveal the extent to which the scenes in the film correspond to historical facts and how the image of women was shaped in the context of medieval society. In this context, the study also examines the widely accepted role of cinema in reflecting social and cultural reality and investigates whether the film offers a critical perspective on historical events and social attitudes.

The film, filled with images from the Middle Ages, also shows a critical approach to religion as people search for true faith. A knight returning from the Crusades encounters death in his country ravaged by the plague and tries to gain time by playing chess with him. During this process, the knight questions the existence of God, focuses on death and witches, and tries to give meaning to his life by doing good deeds. In the film, the plague symbolizes death, and the attitudes and decisions of people facing death are brought to the forefront. *The Seventh Seal* progresses through an allegorical narrative that explores the reality of death through metaphors. The narrative elements of *The Seventh Seal* were found to be suitable for document analysis in this study.

These developments and their consequences throughout history are also reflected in contemporary art and media content. In this sense, the film *The Seventh Seal* also

addresses issues related to the plague that occurred in history and serves as a document in terms of revealing the meanings attributed to women during the epidemic.

The fundamental issue in the film is the portrayal of women as witches and the construction of this narrative. The concept of witchcraft is an intriguing phenomenon that appears in cinema, other art forms, and the media. The image of the witch reflects a complex historical process of oppression and violence against women through the church's labeling of them as witches. This study will examine the film in question to reveal the meanings indicated by this complex phenomenon. This is because films, as a media platform, serve as a means of propaganda while also fulfilling educational and historical documentary functions. The assumption that films reflect the cultural and social realities of their own time and can draw parallels with current events is the fundamental motivation behind this study.

Cinema reflects reality through its content based on real events and was even used as a scientific tool in its early days. Thanks to its ability to easily reach large audiences, it is a widespread educational and informational tool. Thus, films not only entertain but also inform and encourage reflection. By combining art and entertainment, cinema plays an important role in the continuity of history by addressing social issues and different aspects of humanity. Diseases depicted in films about epidemics can be evaluated not only in terms of their biological effects but also in terms of their social effects. In this study, the aim is to analyze the situation of women accused of witchcraft during the plague epidemic through Ingmar Bergman's film *The Seventh Seal*, which is based on literary sources. The extent to which the scenes in the film correspond to reality is what the study seeks to reveal and achieve.

In medieval Europe, the influence of the Church on the masses was evident even during periods of natural disasters and epidemics such as the plague. The Church's influence was based on moral justifications rather than scientific explanations and was aimed at finding someone to blame. The film “*The Seventh Seal*” also depicts the persecution of women, who were marginalized by the Church.

The film tells the story of women who were accused of collaborating with the devil and labeled as witches, who were tortured and killed. Witches were seen as the source of society's problems and were portrayed as immoral and irresponsible individuals. The demonization of women is based on the scene of “expulsion from paradise” in the Old Testament. The Christian belief that Eve collaborated with the devil to deceive man reinforced the idea that women are prone to evil. In the film, women are represented as immoral beings seduced by the devil.

Among the fundamental and important findings in the analysis of the film's narrative, it has been assessed that female sexuality is criticized and women are accused of being lustful and immoral. Furthermore, women are portrayed as cunning and unfaithful individuals who are capable of deceiving men and harboring resentment. As a result, *The Seventh Seal* provides important insights to the audience by dramatically conveying the irrational aspects of the search for meaning in medieval society. The film highlights the fact that disadvantaged individuals are accused and tortured for the benefit of the clergy and the nobility.

The film also reveals that the people who believe in the propaganda created by the church and the nobility, adopt ideas with illogical justifications. In short, the film deeply explores themes such as the demonization, sexualization, and association of women with witchcraft.

Kaynakça | References

- Akın, B. A., & Yakıncı, M. C. (2013). Hastalık konulu anlatı filmleriyle tıp eğitimi. *Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Dergisi*, 56 (4), 208-217.
- Akın, H. (2001). Orta çağ Avrupası'nda Cadılar ve Cadı Avı. Dost Yayınları.
- Battal, E. (2023). Hıristiyan Şeytan Algısının Filmlerdeki Yansıması: Amerika ve Avrupa Sineması Örneği. *Dinbilimleri Akademik Araştırma Dergisi*, 23(1), 1-27.
- Baydar,H.(2021). Tıbbi ve Aromatik Bitkiler Bilim ve Teknolojisi. Nobel Yayınları
- Berktaş, F. (2018). Avrupa'da cadılık ve cadı avı: Çok katmanlı bir karanlık tarihsel olgu. *Doğu Batı*, 21(84), 57-84.
- Bergman,I.(Yönetmen).1957 The Seventh Seal. İsveç,Janus FilmsChina. *Journal of health communication*, 14(5), 424-438.
- Cooke, J., (2009). Plague, zombies and the hypnotic relation: Romero and after. *Legacies of Plague in Literature, Theory and Film*, 163-184.
- Crispi, F. (2023). Schermi fantasmatici nel cinema di Ingmar Bergman: "Il posto delle fragole", "Il settimo sigillo".
- Dąbrowski, R. (2018). Krzysztof Kieślowski and Ingmar Bergman – once again about a certain artistic relationship. *Images*. vol. XXIV/no. 33
- Dahm, M. (2019). Non-Military Films Of The Medieval World. *Medieval Warfare*, 9(1), 54-57.
- Davies, O. (2024). Cadılık ve Büyük Tarihi Sümerlerden Harry Potter'a. (çev. G.İleri). İstanbul: Kronik Yayınları.
- Dillinger, J. (2004). Terrorists and witches: popular ideas of evil in the early modern period. *History of European Ideas*, 30(2), 167-182.
- Gürtaş Dündar. D. (2022). Orta Çağ Avrupası'nın Sıradan Kadınları Ve Nefret Abideleri: Fahişeler. *Social Sciences Studies Journal*. Journal, (e-ISSN, 8(100), 2412-2426.
- Ford, H., & Humphrey, D. (2021). Situating Ingmar Bergman and world cinema. *Popular Communication*, 19(2), 66-79.
- Goldberg, S. (2004). The gospel according to Monty, Martin, Denys, Pier Paolo Mel. *Humanist in Canada*, 37(149), 27-32.

- Gülcan, Nur Yeliz (2010) "Eski Yunan Mitolojisinde Kadın İmgesi", 21. Yüzyılın Eşiğinde Kadınlar, Cilt II, 111-118, İzmir.
- Holland, N. N. (1959). "The Seventh Seal": The Film as Iconography. *The Hudson Review*, 12(2), 266-270.
- Hubner, L. (2007). "Religion, Truth and Symbolism from The Seventh Seal to The Silence." *The Films of Ingmar Bergman: Illusions of Light and Darkness*. New York: Palgrave Macmillan, 2007. Print.
- Hubner, L. (2007). *The Films of Ingmar Bergman Illusions of Light and Darkness*. New York: Palgrave Macmillan.
- Iltar, E. K., & Akçoru, R. (2021). Sinema Felsefesi, Tarihsel Gerçeklik ve Sinemada Ortaçağ: Ortaçağcılık. *International Eurasian Conference Educational & Social Studies*. Antalya, Turkey
- İstek, E. (2017). Avrupa'da veba salgını ve salgında din faktörü (Viyana örneği). *Tarih Araştırmaları Dergisi*, 36(62), 173-204.
- Kahyaoğlu, İ. (2013). Postmodern Toplumda Ataerkil Düzen Değişiyor Mu? Popüler Kültür İçinde Cinsellik Kullanımına Eleştirel Bir Bakış: Biscolata Reklamları Ve Erkek İmgesi. *Turkish Online Journal of Design Art and Communication*, 3(1), 34-44.
- Kalin, J. (2003). *The Films Of Ingmar Bergman*. New York: Cambridge University Press. Kara Veba'nın Avrupa'yı kasıp kavurduğu ve cadı yakma gibi asırlardır süregelen batıl inançların yükselişte olduğu Orta Çağ'da, mantıksız korkuların yaşandığı bir zamanda geçer (Goldberg, 2004, s.27).
- Karataş, Z. (2015). Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri. *Manevi temelli sosyal hizmet araştırmaları dergisi*, 1(1), 62-80.
- Koçak, M. C., & Küçük, O. (2021). Medyanın Kültüre Etkisi Üzerine Bir Araştırma. *Journal of Humanities and Tourism Research*, 11(1), 53-65.
- Kovacs, A. B. (2010). *Modernizmi Seyretmek Avrupa Sanat Sineması, 1950-1980*. (Çev. Ertan Yılmaz). Ankara: De Ki Yayınları.
- Küçük, O., & Koçak, M. C. (2023). Freudyen Karakter Çözümlemesinin "Ezel" Dizisi "Cengiz Atay" Tiplemesi Üzerinden İncelenmesi. *İletişim Çalışmaları Dergisi*, 9(1), 65-89.
- Küçükhemek, M. (2021). İnanmak mı, Bilmek mi? Yedinci Mühür Filminde Birey-Tanrı İlişki Biçimleri. *SineFilozofi*, 6(Sp. Iss.), 22-50.

- Launer, J. (2022). Learning from the black death.(Ed. Launer, J) Postgraduate Medical Journal98(1165), 887-888.
- Li, L., Rotheram-Borus, M. J., Lu, Y., Wu, Z., Lin, C., & Guan, J. (2009). Mass media and HIV/AIDS in
- Minkowski, W. L. (1992). Women healers of the middle ages: selected aspects of their history. American journal of public health, 82(2), 288-295.
- Mulvey, L. (1993). Some thoughts on theories of fetishism in the context of contemporary culture. October, 65, 3-20.
- Mulvey, L. (1995). "The Myth of Pandora: A Psychoanalytical Approach." In Feminisms in the Cinema, edited by L. Pietropapaolo and A. Testaferri, 3-19. Bloomington: University of Indiana Press
- Namaz, Y., & Şahin, A. (2022). Kartal Tibet Sinemasında Toplumsal Meselelerin Zübük (1980) Filmi Üzerinden İncelenmesi. Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 33(1), 427-441.
- Neenen, M. (2012). Who Bears the Guilt for the Persecution of Witches?. Studia Neophilologica, 84(sup1), 70-87.
- Nohl, J. (1928). The Black Death: A Chronicle of the Plague. Translated by C. H. Clarke. London: George Allen & Unwin.
- Okur, M., & Uğur, U. (2025). The influence of Brecht in Theodoros Angelopoulos's cinema: A case study of the film'O Thiasos'. Ordu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Sosyal Bilimler Araştırmaları Dergisi, 15(1), 256-283.
- Öner, Y., & Seyfeli, C. (2022). Hristiyan Avrupa'nın Cadılarında Sinemanın Masum larına Dönüşüm (Netflix Filmleri Örneği). Şarkiyat, 14(2), 477-497.
- Özalp, H. (2022). Orta Çağ Avrupa'sında Salgın Hastalıklar Ve Doğal Afetlerle Mücadelede İnsanlık Dışı Bir Yaklaşım: Büyücülük Ve Cadı Avcılığı. 6 th International Congress of Eurasian Social Sciences 13-16 Mayıs 2022, Bodrum, Muğla, Türkiye
- Özkan, U. B. (2019). Eğitim bilimleri araştırmaları için doküman inceleme yöntemi. Ankara: Pegem Akademi,
- Palmer, P. M. (1969). " The Seventh Seal.". English Exchange, 11(3), 2-8.

- Sak, R., Şahin Sak, İ. T., Öneren Şendil, Ç., & Nas, E. (2021). Bir araştırma yöntemi olarak doküman analizi. *Kocaeli Üniversitesi Eğitim Dergisi*, 4(1), 227-250. <http://doi.org/10.33400/kuje.843306>
- Sandberg, M. B. (1991). Rewriting God's Plot: Ingmar Bergmann and Feminine Narrative. *Scandinavian Studies*, 63(1), 1-29.
- Sarıkaya, M. (2016). Binbir gece masallarında kadın imajı. *Şarkiyat Mecmuası*, (29), 133-153.
- Sevindi, M. İ., & Sevindi, K. (2023). Türkiye'de Türk sineması üzerine yazılan yüksek lisans, doktora ve sanatta yeterlik tezleri üzerine bir araştırma. *İnsan ve Toplum Bilimleri Araştırmaları Dergisi*, 12(1), 280-301.
- Steene, B. (1965). Archetypal Patterns in Four Ingmar Bergman Plays. *Scandinavian Studies*, 37(1), 58-76.
- Stubbs, J. C. (1975). The Seventh Seal. *Journal of Aesthetic Education*, 9(2), 62-76.
- Tortajada, M. (2015). Realism and Reality: The Arguments of Cinema. In *Economics and Other Branches-In the Shade of the Oak Tree* (pp. 383-396). Routledge.
- Triggs, J. A. (1988). Allegory and Naturalism in Ingmar Bergman's Medieval Films, <https://scholarship.libraries.rutgers.edu/esploro/outputs/journalArticle/Allegory-and-Naturalism-in-Ingmar-Bergmans/991031550004304646>
- Türten, B. (2024). Sinemada dağıtım ve gösterim ağında yapay zekâ uygulamaları. *Journal of Humanities and Tourism Research*, 14(3), 376-402.
- Wyman, K. J. (2016). The Devil We Already Know: Medieval Representations of a Powerless Satan in Modern American Cinema. *Journal of Religion & Film*, 8(3), 7.
- Yam, F. C. (2021). Uyumsuz hayal kurma kavramının film analizi yöntemiyle incelenmesi. *Psikiyatride Güncel Yaklaşımlar*, 13 (Suppl. 1), 27-39.
- Yıldırım A. ve Şimşek H. (2005). *Nitel Araştırma Yöntemleri*, Ankara, Seçkin Yayınları.
- Yılmaz, B. S. (2017). Avrupa Resim Sanatında Ölümçül Kadın Figürler. *İdil Sanat ve Dil Dergisi*, 6(30), 667-688.
- <https://www.beyazperde.com/filmler/film-548/>, Erişim tarihi:20.03.2025.